

Condor Rapporten 1

Proefputtenonderzoek Kasteel van Boetfort
Melsbroek (gem. Steenokkerzeel)

Tom Deville

T. Deville, 2007

Condor Archaeological Research

Martenslindestraat 31

3742 MARTENSLINDE

0498 59 38 89

info@condorarch.be

www.condorarch.be

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, foto of op eender andere wijze dan ook zonder schriftelijke toestemming van *Condor Archaeological Research* te Martenslinde.

1. Inhoudsopgave

1.	Inhoudsopgave	1
2.	Inleiding.....	3
2.1.	Onderzoekskader.....	3
2.2.	Fasering.....	3
2.3.	Ligging	4
2.4.	Archeologische verwachting.....	4
2.5.	Onderzoeksteam.....	5
2.6.	Dankwoord.....	5
3.	Werkwijze	6
3.1.	Veldonderzoek	6
3.2.	Uitwerking en rapportage	7
4.	Resultaten Veldonderzoek.....	8
4.1.	Inleiding.....	8
4.2.	Werkput 1.....	8
4.3.	Werkput 2.....	10
4.4.	Werkput 3.....	11
4.5.	Werkput 4.....	13
4.6.	Werkput 5.....	15
5.	Conclusies	17
5.1.	Inleiding.....	17
5.2.	Beantwoording onderzoeksvragen.....	17
6.	Literatuur en kaarten	20
7.	Afkortingen en begrippen	21
7.1.	Afkortingen.....	21
7.2.	Begrippen.....	21
7.3.	Overzicht gebruikte afkortingen in de profielbeschrijvingen	21
8.	Bijlagen.....	22
8.1.	Bijlage 1: hoogteniveau's	22
8.2.	Bijlage 2: werkput 1 vlak 1	23
8.3.	Bijlage 3: Werkput 2, vlak 1.....	24

8.4.	Bijlage 4: Werkput 3, vlak 1	25
8.5.	Bijlage 5: Werkput 4, vlak 1	26
8.6.	Bijlage 6: Werkput 5, vlak 1	27
8.7.	Bijlage 7: Werkput 1, noordwest en zuidoost-profiel	28
8.8.	Bijlage 8: Werkput 1, noordoost-profiel	29
8.9.	Bijlage 9: Werkput 2, profielstaten zuidwesten.....	30
8.10.	Bijlage 10: Werkput 3, zuidwest-profiel	31
8.11.	Bijlage 11: Werkput 3: noordwest-profiel.....	32
8.12.	Bijlage 12: Werkput 4, noordoost-profiel	33
8.13.	Bijlage 13: Werkput 4, noordwest en zuidwest-profiel.....	34
8.14.	Bijlage 14: Werkput 5, zuidwest-profiel	35
8.15.	Bijlage 15: Werkput 5, zuidoost en noordoost-profiel	36
8.16.	Bijlage 16: Overzichtskaart plangebied	37

2. Inleiding

2.1. Onderzoekskader

In opdracht van Atlantis BVBA heeft Condor Archaeological Research een proefputten en –sleuvenonderzoek uitgevoerd op het domein van het Kasteel van Boetfort. Aanleiding voor dit onderzoek is de inplanting van een Wellness-centrum waardoor op een oppervlakte van 540 m² eventuele archeologische en cultuurhistorische waarden aangetast worden door graaf- en funderingswerken. De verwachte verstoringsdiepte van de ondergrondse structuren bedraagt 3.00 meter.

Het doel van dit proefputten en –sleuven onderzoek is om alle eventuele archeologische resten te inventariseren en om de bodemopbouw in detail te bekijken. Tijdens dit onderzoek dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

- Zijn er al dan niet bekende archeologische waarden aanwezig en waar zijn deze te lokaliseren?
- Op welke diepte bevinden deze waarden zich?
- Wat is de aard, omvang en datering van de resten?
- In hoeverre worden eventuele archeologische resten bedreigt door de voorgenomen bodemingreep?

In dit rapport zullen alle resultaten van het onderzoek worden beschreven. Aan de hand hiervan kunnen er aanbevelingen gedaan worden voor een eventueel vervolgonderzoek.

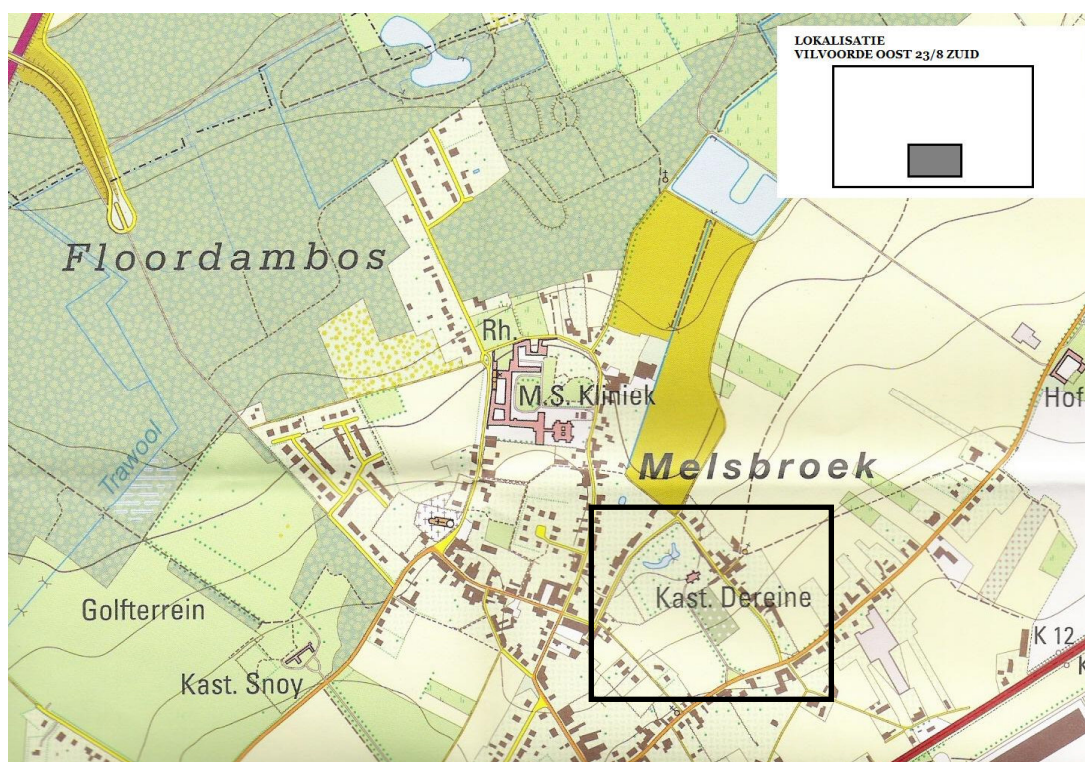
2.2. Fasering

Na de opdrachtverlening zijn we van start gegaan met de voorbereidingen met dit onderzoek. Hierbij werd er gewerkt aan de voorbereiding en de planning van het onderzoek. Er werd contact opgenomen met de heemkundige kring Ter Ham van Steenokkerzeel die in het verleden reeds enkele artikels schreven over de geschiedenis van het kasteeldomein.

Vervolgens werd op 7 en 8 juli 2007 een proefputtenonderzoek uitgevoerd. De rapportage gebeurde op 15, 16 en 23 juli van hetzelfde jaar.

2.3. Ligging

Het domein van het kasteel van Boetfort, gelegen te Melsbroek, een deelgemeente van Steenokkerzeel, is een parkgebied omgeven door een hoge omsluitingsmuur. Open gebieden wisselen af met struikgewas en hoge, eeuwenoude bomen. Dit wordt afgezoomd door de Sellaerstraat in het zuidoosten, de Gillijnsstraat in het noordoosten en noordwesten en aan de zuidwestzijde deels door de Oudstrijderslaan deels door het Hof van Boetfort.

Figuur 1: Situering plangebied

2.4. Archeologische verwachting

Gezien de korte nabijheid van het kasteel en de gekende geschiedkundige informatie had het terrein een hoge verwachting. Zeker in de onmiddellijke omgeving van het kasteel en de conciërgerie was de trefkans op archeologische sporen groot. Ook vlak langs de Gillijnsstraat bestond de mogelijkheid dat er oude, nog niet bekende, bewoningsresten werden aangetroffen. Enkel in het park zelf, waar een zwembad ingepland staat, was

de verwachting eerder laag. Desalniettemin konden er resten worden aangetroffen.

2.5. Onderzoeksteam

Het onderzoeksteam van Condor Archaeological Research bestond uit:

T. Deville Veldwerk & rapportage

S. Houbrechts Veldwerk

2.6. Dankwoord

Dankzij de medewerking en vertrouwen van velen kon er tijdens dit project voorvarend worden gewerkt. In het bijzonder danken we de familie Van der Zijpen, de Heemkundige kring Ter Ham van Steenokkerzeel en R-O Vlaanderen Onroerend Erfgoed (Els Patrouille).

3. Werkwijze

3.1. Veldonderzoek

Na overleg met R-O Vlaanderen Onroerend Erfgoed werden de ligging, grootte en richting van de proefputten bepaald. De spreiding hiervan werd volledig bepaald door de geplande bodemingrepen. Zodoende konden we bij het aantreffen van de archeologische resten een duidelijk beeld scheppen van het onderzoeksgebied dat een eventueel toekomstig vervolgonderzoek zou beslaan. Minimaal 10 % van het gebied zou onderzocht worden.

De keuze voor proefputten was simpel. Het onderzoeksgebied was beperkt, en de kans dat we hier te maken zouden hebben met een stratigrafisch ingewikkelde ondergrond was groot. Zodoende werd door de graafmachine eerst de verstoorde bovenlaag verwijderd zodat we een eerste vlak aan konden leggen. Wanneer dit vlak zich niet op de onverstoorte moederbodem (C-horizont) bevond zou er een tweede of zelfs een derde vlak aangelegd worden. In het laatste vlak kunnen we dan duidelijk alle sporen waarnemen. Tevens kunnen de wanden van de proefput in detail bestudeerd worden.

Alle aangetroffen vondsten werden nauwkeurig gedocumenteerd zodat er, wanneer dat mogelijk was, aan een laag een datering kon gegeven worden.

Zowel de vlakken als de profielen werden getekend op schaal 1/20ste in plaats van 1/50ste voor de vlakken zoals vooropgesteld was door R-O Vlaanderen Onroerend Erfgoed. Omdat de proefputten vaak zo klein waren en omdat sporen beter in detail weergegeven kunnen worden werd gekozen voor deze schaalverhouding. Enige uitzondering hierop is werkput 2, die door een gebrek aan sporen wel op schaal 1/50ste werd ingetekend.

3.2. *Uitwerking en rapportage*

Na het veldonderzoek zijn de onderzoeksgegevens uitgewerkt en geanalyseerd. Ter afronding van het archeologisch vooronderzoek is de nu voorliggende rapportage samengesteld.

4. Resultaten Veldonderzoek

4.1. Inleiding

In totaal werden er vijf proefputten aangelegd. Eén is te lokaliseren in het park, op de plaats waar in de toekomst een zwembad zal komen, daarnaast werd er een proefput aangelegd vlak langs de Gillijnsstraat, waar een gebouw wordt voorzien. Tenslotte werden er nog drie werkputten uitgehaald op de plaatsen waar een ondergrondse constructie staat ingeplant.

Bij de aanleg van de putten werd rekening gehouden met de veiligheid van het personeel en de stabiliteit van de bestaande structuren. Het diepst aangelegde vlak bevond zich twee meter onder het maaiveld.

Van alle vlakken en profielen werden hoogteniveaus genomen. Deze werden alle afgemeten vanaf een voor het onderzoek vastgelegd O-punt dat zich vlak voor de deur van de conciërgerie bevond. De hoogte van dit punt bedraagt 24.30 meter TAW. Deze hoogte werd afgeleid van het door het NGI-geijkt altimetrisch punt gelegen aan de Haachtse steenweg nr. 203 (stamnummer: NI9; hoogte: 32.938 meter TAW).

4.2. Werkput 1

De noordelijke hoek van de eerste werkput werd aangelegd op 14 meter ten noordwesten van de conciërgerie en op 20 meter ten zuidwesten van de omheiningmuur gelegen aan de Gillijnsstraat. De werkput werd normaal gezien 4 meter lang en één graafbak breed (1.70 meter), maar door de diepte van de werkput was het vlak slechts 3.30 meter lang. (opp.: 5.61 m²)

Een eerste vlak werd aangelegd op een hoogte van 22.47 meter TAW op het O-punt en 22.33 meter TAW op het 3.00 meter punt. Daar werd in de oostelijke hoek een spoor aangetroffen met bruingrijze vlekken waarboven zich enkele brokken natuursteen (Diegemse steen) bevonden. Het overige deel van het vlak werd ingenomen door bruine opvullingslaag waarin zich gespreid verschillende fragmenten aardewerk bevonden. Het gaat hier om

een pispot met standring van roodbakkend aardewerk voorzien van groen loodglazuur. Een fragment majolica en een fragment faience. Allen te dateren tussen het midden van de 16de en het einde van de 17de eeuw. Vervolgens werd door gegraven tot op de onverstoorde bodem, die zich bevond op een hoogte van 22.16 meter TAW op het nulpunt van de meter en op 21.89 meter TAW op 3.00 meter. In dit vlak vonden we enkel de onverstoorde moederbodem. Hierdoor werd het vlak niet ingetekend.

Wanneer er gekeken wordt naar de opbouw van de profielen zien we dat helemaal bovenaan er een puinig stortpakket aanwezig is. Vervolgens treffen we een humusrijke horizont aan. Deze bedekt een dik opvullingspakket waarin zich de aardewerkfragmenten bevonden. Onderaan werd tenslotte nog een humeuze laag aangetroffen.

Mogelijk hebben we hier te maken met een vijver die in één maal gedempt werd. Dit verklaart de humeuze onderste laag (bodem van de vijver). Ook het in vlak 1 aanwezige spoor is naar alle waarschijnlijkheid gewoon een opvullingslaag.

Afbeelding 1: noordoostprofiel werkput 1

4.3. Werkput 2

Zoals reeds in de inleiding werd vermeld werd er in werkput 2 geen enkel spoor in het vlak aangetroffen, daardoor werden er geen foto's van het vlak genomen. De werkput werd echter wel ingetekend (1/50). Ook de simplicitéit van het profiel zorgde ervoor dat niet het volledige profiel getekend werd, maar dat er profielstaten genomen werden (0 meter, 5 meter, 10 meter en 14 meter). Deze profielstaten werden enkel aan de zuidwestelijke wand genomen, daar deze in de noordoostelijke wand identiek waren.

De tweede werkput werd parallel met de muur aangelegd, op een afstand van 2 meter. De zuidoostelijke zijde ligt op 7 meter afstand van de conciërgerie. De sleuf was 1.70 meter breed en 15 meter lang (opp.: 25.5 m²).

Wanneer we naar de profielstaten kijken zien we dat de bodem als volgt tot stand is gekomen. Bovenaan treffen we een humeuze laag met asfaltgruis aan die volledig verstoord is. Daaronder bevindt er zich een witgrijze opvullingslaag die boordevol Diegemse steen steekt. In proefstaat 2 is deze laag zo goed als volledig, en in proefstaat 3 is ze zelfs volledig verdwenen. Deze laag bedekt een dikker pakket met een bruingrijze kleur. Opvallend is dat de bovenzijde van deze laag bij alle profielstaten, op nr. 4 na, op hetzelfde niveau wordt aangetroffen. Daar bevindt ze zich op een 30-tal centimeter dieper. Tenslotte kan men hieronder nog een puinlaag aantreffen met grote hoeveelheden Diegemse steen. Daaronder kan men de natuurlijke bodem aantreffen, echter werd in profielstaat 1 bij toeval een spoor doorsneden dat in het vlak niet zichtbaar was bij de aanleg van de werkput. Het betreft een klein paalkuiltje, met een diepte van 14 centimeter, waarin geen enkele resten van de kern aanwezig waren. Tevens werd er geen materiaal in aangetroffen dat kon leiden tot een datering.

Wanneer men nog dieper door graaft komt men grove zandlemige laag tegen die bezaait is met brokstukken Diegemse steen.

Op een ondateerbaar spoor in profielstaat 1 na, werden er geen enkele sporen aangetroffen. Mogelijk zijn alle ondiepe sporen verloren gegaan door de diepe verstoring.

4.4. Werkput 3

De grootste werkput, 7.00 meter op 5.00 meter (35 m²) werd aangelegd ten zuidwesten van de Conciërgerie. De noordoostelijke hoek lag 2.00 meter uit de zuidoostelijke hoek van de conciërgerie naar het westen toe op een afstand van 8.00 meter van dat gebouw. Deze werkput werd aangelegd om te zien in welke mate we hier te maken hadden met parkgebied, of dat er hier in het verleden eventuele activiteiten plaats gevonden. Bij deze werkput werden enkel het zuidwest en noordwest profiel gefotografeerd en ingetekend, de andere wanden waren door de grote hoeveelheden puin te onstabiel.

Grote puinlagen en puinkuilen domineerden bij de aanleg van deze werkput. Het vlak werd aangelegd op een hoogte tussen 22.29 en 22.40 meter TAW. Op één groot spoor in de zuidelijke hoek na was het vlak spoorloos. Er werden echter wel verschillende natuurlijke sporen aangetroffen die werden gedetermineerd als zijnde boomvallen en boomkuilen. Het vlak werd gefotografeerd en ingetekend zodat vervolgens het zuidwest-profiel kon worden verdiept met bijna 1 meter diepte. Zodoende kon het grote spoor in het profiel aanschouwd worden. Door de stand van het grondwater, was de volgende dag de onderzijde van het spoor niet meer zichtbaar, doch kan uit persoonlijke observatie verteld worden dat dit spoor maximaal 10 centimeter onder de waterspiegel doorliep.

Wanneer we naar de profielen kijken, dan zien we een opeenvolging van puinkuilen. De bovenste donkerbruine laag wordt gedomineerd door plantenwortels, tevens werden fragmenten baksteen, Diegemse steen en rivierkeien aangetroffen. Het gaat hier overduidelijk om opgebrachte grond die een puinig pakket afdekken. Hieronder kan men een opeenvolging van

puinkuilen en opgebrachte grond aantreffen. In het zuidwest-profiel is het spoor, dat in het vlak werd aangetroffen duidelijk te zijn. Het gaat om een kuil die is opgebouwd uit 3 lagen. De onderste is een grijs, gevlekt pakket dat weinig tot matig lemig zand bevat, naast enkele keien en verschillende fragmenten Diegemse steen was deze laag vondstenloos. Hierboven bevond zich een afdekkend pakket dat niet alleen de kuil, maar ook voor een deel van de nabije omgeving bedekte. Het gaat om een grijsdonkerbruin, matig tot sterkmatig lemig, zandpakket dat geen scherven of ander dateerbaar materiaal bezat, wel werden houtskool, Diegemse steen en rivierkeien gevonden. In dit pakket bevond zich nog een kleine lens dat qua samenstelling overeenkwam met de omliggende laag, maar iets grijzer van kleur was.

Afbeelding 2: zuidwestelijk profiel werkput 3

Doordat de stratigrafie ingewikkelder was, is het moeilijk om tot een conclusie te komen, het is overduidelijk dat de bodem hier verschillende malen over de kop is gegaan en uitgegraven werd om vervolgens opgevuld te worden met puin en dergelijke. Door het gebrek aan materiaal in het enige

spoor van deze werkput, is het onduidelijk waarvoor en wanneer deze gedempt werd.

4.5. Werkput 4

De vierde werkput werd aangelegd op 2 meter ten zuidoosten en 2 meter ten zuidwesten van de hoek aan de zuidzijde van de conciërgerie, een zone met een hoge verwachting. Deze put was vierkant met een lengte van 4.00 meter aan iedere zijde (16m²). Op een vrij beperkte diepte, 80 centimeter (23.64 meter TAW) onder het maaiveld waren de eerste sporen zichtbaar en kon een vlak worden aangelegd. Doordat we bij de aanleg van de put op elektriciteitskabels uitkwamen werd de werkput verlegd zodat er geen noordwest-profiel kon worden opgesteld.

In het vlak konden duidelijk 9 sporen waargenomen worden. Spoor S4001 is min of meer cirkelvormig met een diameter van maximum 0.90 meter. Hierin werden enkele spikkels baksteen en vrij veel spikkels en fragmenten Diegemse steen aangetroffen. Dit spoor doorsneed een rechthoekige kuil (S4002) die opgevuld was met een pakket dat matig puinmateriaal (Diegemse steen, dakpanfragmenten, leisteenfragmenten) bezat. De mogelijkheid bestaat, te oordelen naar de vorm en rechte aflijning, dat we hier te maken hebben met een kleine ondergrondse ruimte die gedempt werd met materiaal uit de bovenbouw, of materiaal in de omgeving. De functie en een datering ontbreken door een vacuüm aan materiaal. Deze kuil werd naast het cirkelvormig spoor ook nog doorsneden door een, waarschijnlijk rechthoekige kuil (S4003). Waarschijnlijk in de zin dat het spoor in het zuidwest-profiel verdwijnt, waardoor de vorm moeilijk te achterhalen is.

Afbeelding 3: Werkput 4 vlak 1

Naast de grotere sporen zijn er ook verschillende kleine sporen aangetroffen. Het betreft een langwerpige kuil (S4004) die 2 grote brokken Diegemse steen bevatte, daarnaast werden er ook 4 paalkuiltjes aangetroffen die op het eerste zicht geen verband met mekaar houden. Twee zijn hoekig, terwijl de andere twee rond zijn. Zowel de textuur als de kleur en de inhoud troffen geen gelijkenis. We kunnen dus zeker niet spreken van een structuur.

Tenslotte werd er nog een onregelmatig spoor (S4009) aangetroffen, waarvan het nog onduidelijk is of het al dan niet natuurlijk is. Het is sterk gevlekt en bezit naast enkele keien en een spikkel houtskool geen inhoud. Pas wanneer we in het profiel kijken zien we dat het toch om een kuil gaat.

De vierde werkput is, in tegenstelling tot de eerste drie werkputten, rijker gevuld met sporen. Ook hier zorgt het gebrek aan vondsten, voor de onmogelijkheid tot datering.

4.6. **Werkput 5**

Tenslotte werd er nog een vijfde werkput aangelegd. Het zuidelijkste punt van de put bevond zich op 2.00 meter van de 18de eeuwse uitbouw van het kasteel. De werkput was 4 meter lang en breed (16 m²), en doordat er leidingen werden aangetroffen werd de put opgeschoven zodat er geen noordoost-profiel werd opgesteld. De verwachting voor deze put was zéér hoog. Met deze werkput zou gecheckt worden of de resten van de aanzet van de ophaalbrug en een deel van de gracht zou verstoord worden. Wanneer deze laatste aangesneden zou worden, kon ook gekeken worden wanneer deze gedempt werd en of dit overeenstemde met de gekende geschiedenis van het kasteel.

Het eerste vlak dat werd aangelegd bevond zich onmiddellijk op de onverstoorde moederbodem. De hoogte van dit vlak was gelegen op 23.44 meter TAW. Naast een verstoring langs de zuidoostelijke zijde en een verstoorde kuil (S5001), waarin enkele vondsten gedaan werden, zijnde een bodemfragment van een kan in steengoed met een vlakke bodem en een randfragment van een kopje in industrieel steengoed met een hoekige vorm te dateren als zijnde 19de of 20ste eeuws, waren er verschillende sporen zichtbaar. Het betreft 5 paalkuilen en één grote laag, deze laatste domineerde het vlak. Deze was duidelijk ouder dan enkele paalkuilen (S5006 en S5007).

Net zoals in werkput 4 kan er geen verband gelegd worden tussen de paalkuilen onderling, wederom hebben ze verschillende vormen, een andere textuur en een verschillende inhoud. Zodoende hebben we ook hier niet te maken met een structuur.

Afbeelding 4: Werkput 5 vlak 1

Paalkuil S5007 werd gecoupeerd omdat deze net op de plaats lag waar het vlak verdiept zou worden. Zodoende kan die laag in het profiel bekeken worden. De paalkuil was 22 centimeter breed, 8 centimeter diep en bezat afgeronde hoeken.

De laag (S5005) was ook in het profiel duidelijk te zien. Het gaat om een donkergrijze laag die matig veel Diegemse steen bevatte. Bij de aanleg van het vlak werden in deze laag ook enkele vondsten aangetroffen, het gaat hier om een tibia, waarschijnlijk van een hond, en een fragment puimsteen. Beide konden niet gedateerd worden. Met zekerheid kan wel gezegd worden dat we hier niet met de gracht te maken hebben, maar eerder met een ophogingspakket.

Ondanks de hoge verwachting werden hier geen gracht en geen resten van de aanzet van de ophaalbrug aangetroffen. Daarentegen kwamen wel verschillende paalkuilen aan het licht die, spijtig genoeg, geen verband met mekaar hielden.

5. Conclusies

5.1. Inleiding

Het doel van een proefputtenonderzoek is om te kijken hoe de bodem is opgebouwd en of er eventuele archeologische indicatoren zijn. Door middel van goed gespreide proefputten kan men dan een duidelijke zone afbakenen die eventueel onderworpen dient te worden aan een vervolgonderzoek. Uit historische bronnen bleek dat het plangebied een hoge verwachting had. De toekomstige ingreep, zijnde een wellnesscentrum kan zodoende het archeologische en cultuur-historisch erfgoed vernielen.

5.2. Beantwoording onderzoeksvragen

Zijn er al dan niet bekende archeologische waarden aanwezig en waar zijn deze te lokaliseren?

Op het terrein werden op verschillende plaatsen archeologische sporen aangetroffen. Zeker werkput 4 en 5 geven verschillende sporen bloot. Het betreft zeer vaak kleine paalkuiltjes die onderling geen verbanden vertonen. Daarnaast werd er een rechthoekig spoor aangetroffen dat eventueel een ondergrondse ruimte kan geweest zijn, zeker is dit echter niet. In werkput 1, 2 en 3 werd slechts één spoor aangetroffen, namelijk een opvullingslaag in de eerste werkput, een klein paalkuiltje in het profiel van werkput 2 en een grote kuil bestaande uit 3 verschillende pakketten in proefput nummer 3. Daarnaast tekenden zich enkel wat natuurlijke sporen aan, of was het vlak maagdelijk leeg.

Op welke diepte bevinden deze waarden zich?

De eerste sporen werden aangetroffen op een diepte van 80 centimeter à 1.00 meter onder het maaiveld, in het geval van werkput 4 en 5. De paalkuil in werkput twee lag 70 centimeter onder het maaiveld. In werkput 3 tenslotte dient men eerst minstens 1.60 meter puin en opvullingsaarde te verwijderen vooraleer op een spoor te stoten.

Wat is de aard, omvang en datering van de resten?

In de eerste werkput werden enkele opvullingslagen aangetroffen, die verband houden met het dempen van de vijver. Dit is gebeurd tussen het midden van de 16de en het einde van de 17de eeuw. De omvang van die pakketten zijn onduidelijk.

In de tweede werkput werd enkel een klein paalkuiltje aangetroffen dat, door gebrek aan dateerbaar materiaal, geen datering kan krijgen.

De derde werkput kwam slechts één spoor tot uiting. Het gaat om een grote kuil, gelegen in de zuidelijke hoek van de werkput, wederom werd er geen materiaal in aangetroffen. Daarnaast waren er nog verscheidene natuurlijke sporen, allen ontstaan door bomen.

In proefput nummer 4 ontluikten zich in totaal 9 sporen, Het gaat om 4 paalkuilen, waarbij er geen onderling verband merkbaar is, een langwerpige kuil met enkele grote brokken Diegemse steen, een kuil in noordoostelijke zijde van de put en een ronde kuil met een diameter van 90 centimeter. Daarnaast is er een vermoedelijke volgestorte ondergrondse ruimte aangetroffen. Het gebrek aan materiaal maakte dateren onmogelijk.

Tenslotte was er nog de werkput die vlakbij het kasteel werd aangelegd, zijnde werkput 5. Daar werden 5 paalkuilen aangetroffen, allen zonder dateerbaar materiaal waarbij er geen onderling verband is. De aangetroffen archeologische laag bezat enkel puimsteen en een bot, ondateerbaar dus. Deze laag spreidt zich verder uit naar zowel het noordoosten, het zuidoosten en het zuidwesten.

In hoeverre worden eventuele archeologische resten bedreigt door de voorgenomen bodemingreep?

In de zone die onderkelderd zal worden en die tot op een diepte van 3 meter onder het maaiveld zal worden afgegraven, zullen alle archeologische resten worden bedreigd. Op de plaatsen waar geen kelders voorzien zijn kan men

tot 60 centimeter onder het maaiveld verstoren, zonder dat dit een bedreiging vormt, daar het hoogst gelegen vlak pas op 70 centimeter onder het maaiveld lag.

6. Literatuur en kaarten

Bartels M. (1999) *Steden in Scherven 1. Vondsten uit beerputten in Deventer, Dordrecht, Nijmegen en Tiel (1250-1900)*, Zwolle.

O'Conner T. (2000) *The Archaeology of Animal Bones*, Gloucestershire.

Heemkundige kring Ter Ham (s.d.) *Geschiedenis van het kasteeldomein "Boetfort" te Melsbroek*, Steenokkerzeel.

NGI (1994) Topografische kaart 1/10.000, Vilvoorde (oost) 23/8 zuid, Brussel.

7. Afkortingen en begrippen

7.1. Afkortingen

TAW Tweede algemene waterpassing

7.2. Begrippen

C-horizont Weinig of niet door bodemprocessen aangetaste sediment.

7.3. Overzicht gebruikte afkortingen in de profielbeschrijvingen

Hoofdnaam		Toevoegingen		Gradiënt	
Z	Zand	l	Silt	1	Zeer weinig
S	Silt	h	humeus	2	Weinig
				3	Matig
				4	Sterk
				5	Zeer sterk

Archeologische indicatoren		Gradiënt	
Aw	Aardewerk	1	uiterst weinig
Bot	Bot	2	weinig
Bs	Baksteen	3	matig
Lei	Lei	4	veel
Nst	Natuursteen (Diegemse steen)	5	zeer veel

		Andere afkortingen	
Fe-vl	Roestvlekken	Plr	Plantenresten
Fe-C	Ijzerconcreties	Sp	Spikkel(s)
Stk	Steenkool	Br	Brokken
Sin	Sintels	Fr	Fragmenten

Kleur

Gr	Grijs	Ro	Rood	Dr	Donker
Br	Bruin			Li	Licht
Wi	Wit	VI	Gevlekt		

Let op: de hoofdkleur wordt voorafgegaan door de bijkleur

8. Bijlagen

8.1. Bijlage 1: hoogteniveau's

Vlakken

Werkput 1, vlak 1

0.00 meter:	22.47
3.00 meter:	22.33

Werkput 1, vlak 2

0.00 meter:	22.16
3.00 meter:	21.89

Werkput 2, vlak 1

0.00 meter:	22.46
2.00 meter:	22.48
4.00 meter:	22.45
6.00 meter:	22.48
8.00 meter:	22.45
10.00 meter:	21.91
12.00 meter:	21.54
14.00 meter:	20.94

Werkput 3, vlak 1

0.00 meter:	22.29
2.00 meter:	22.40
4.00 meter:	22.38
6.00 meter:	22.36

Werkput 4, vlak 1

0.00 meter:	23.62
2.00 meter:	23.65
4.00 meter:	23.64

Werkput 5, vlak 1

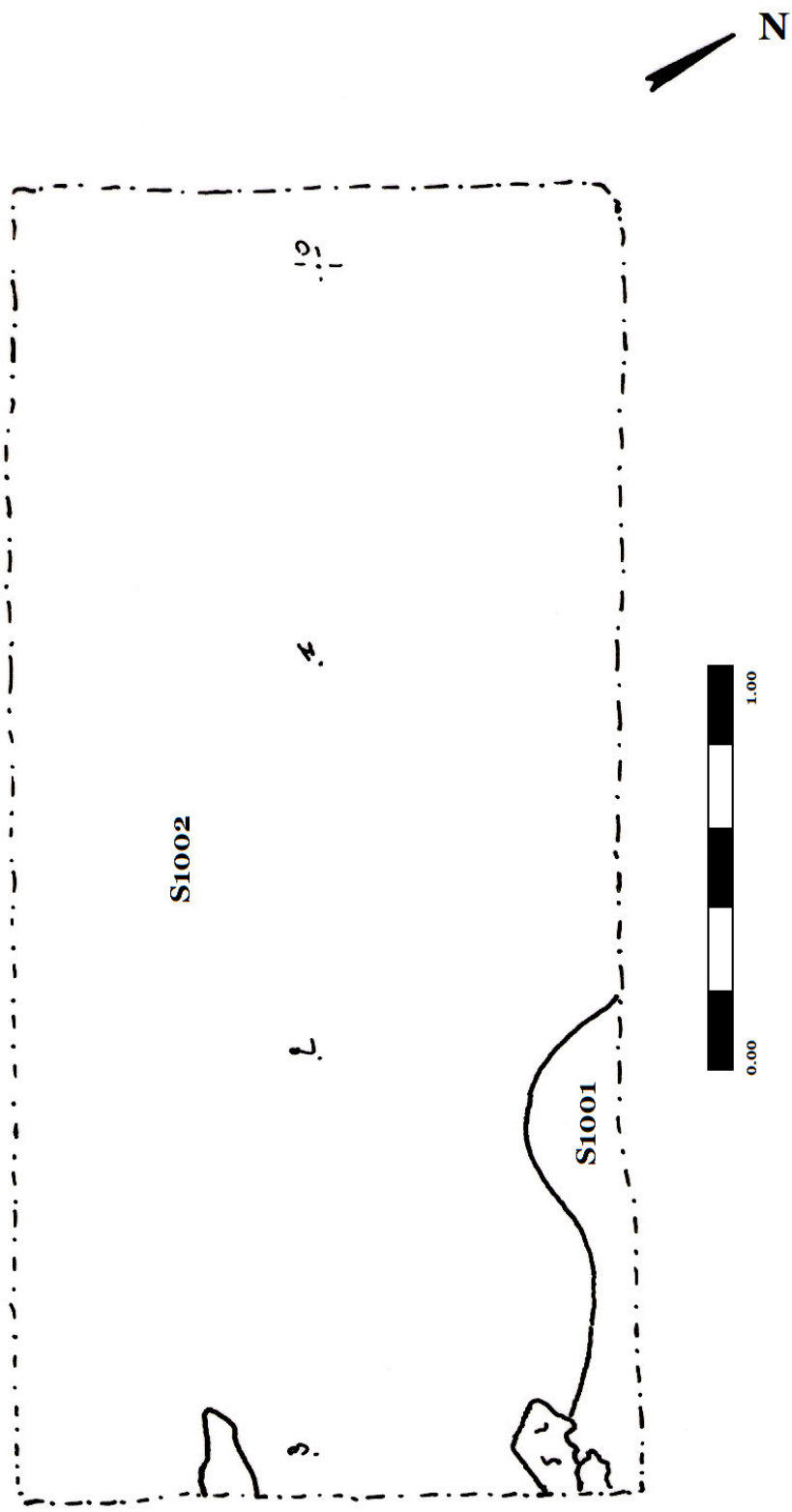
0.00 meter:	23.41
2.00 meter:	23.43
4.00 meter:	23.48

Profiel

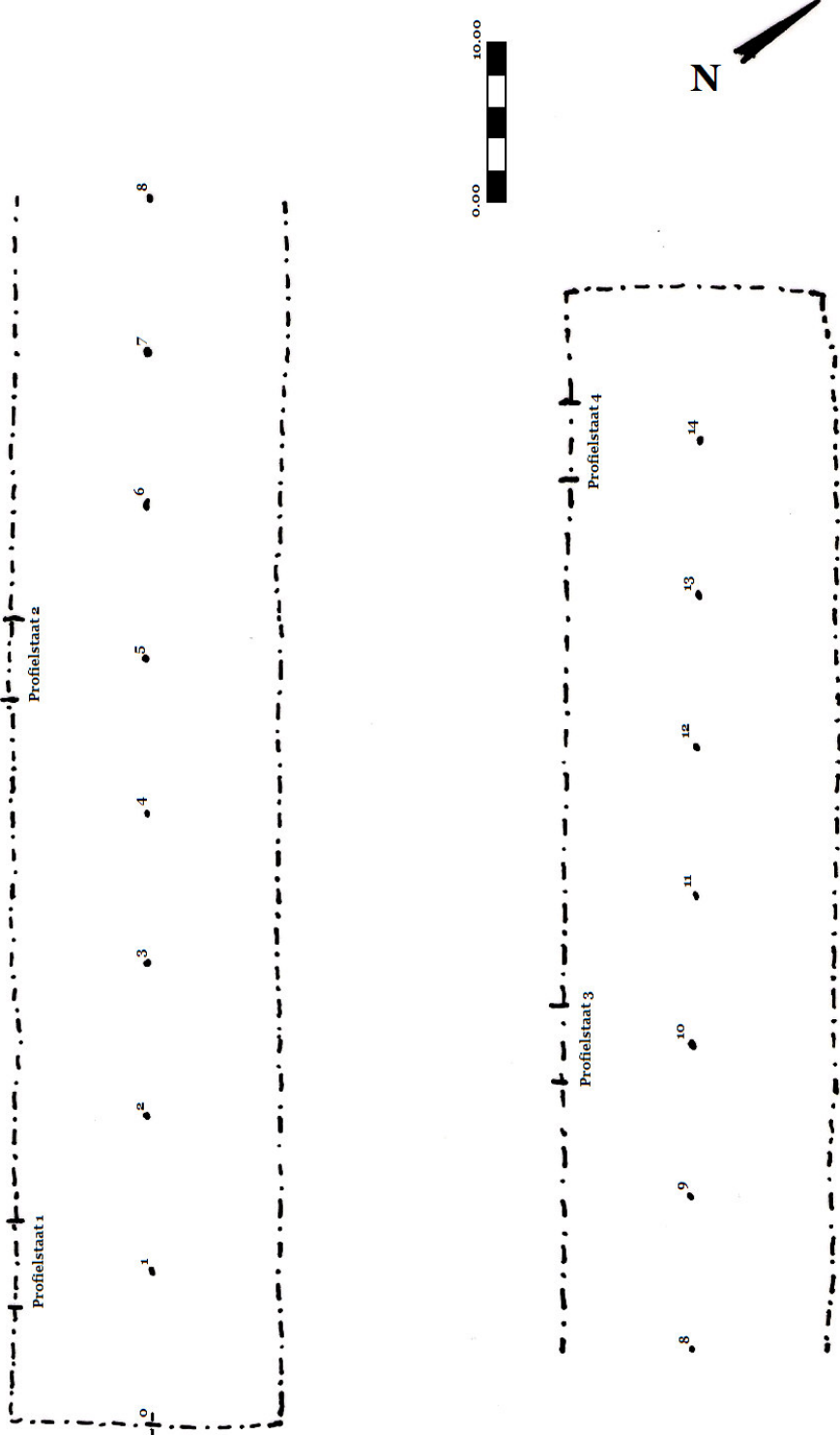
Werkput 1:	22.67
Werkput 3:	23.38
Werkput 5:	24.09

Werkput 2:	22.76
Werkput 4:	24.26

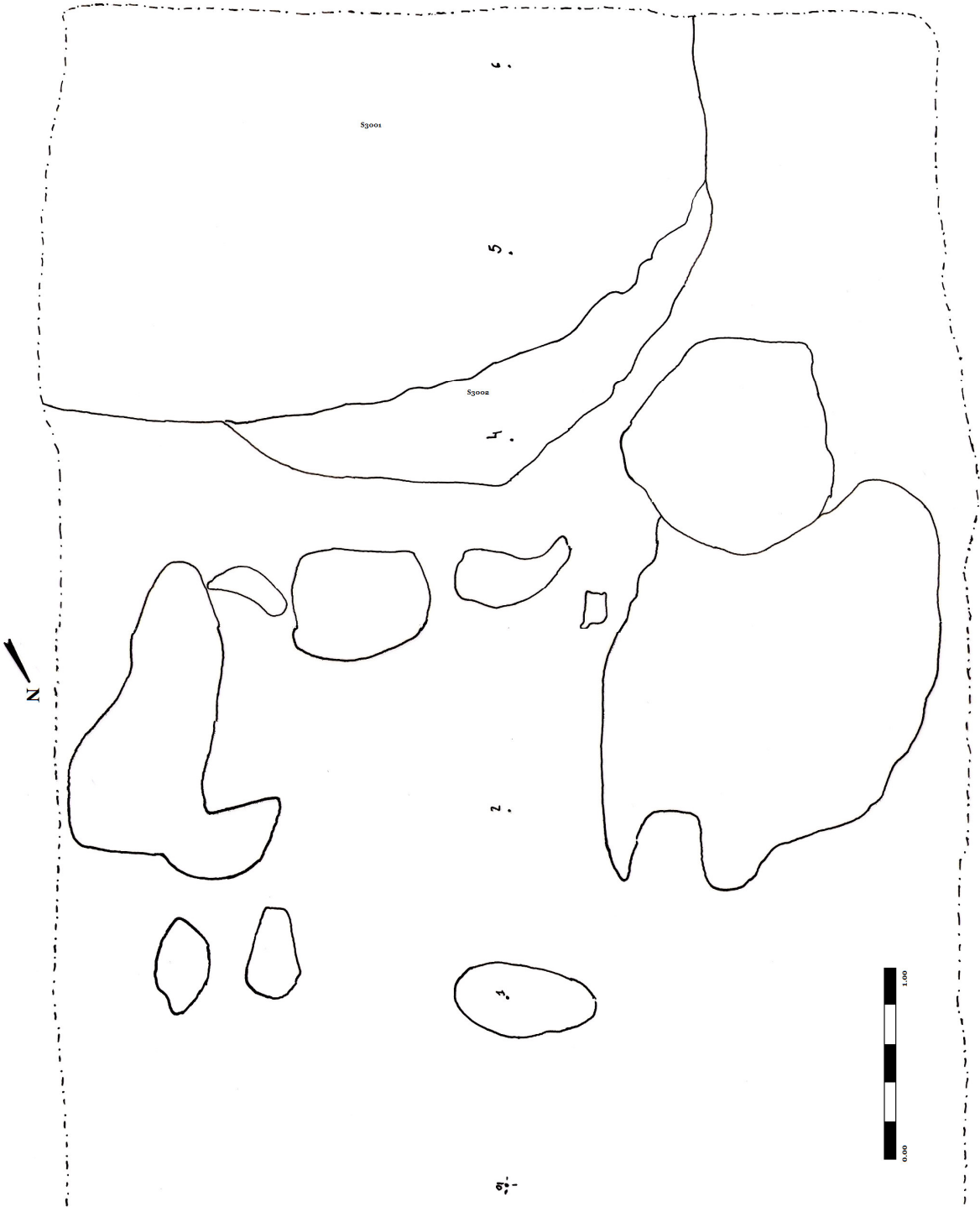
8.2. Bijlage 2: werkput 1 vlak 1

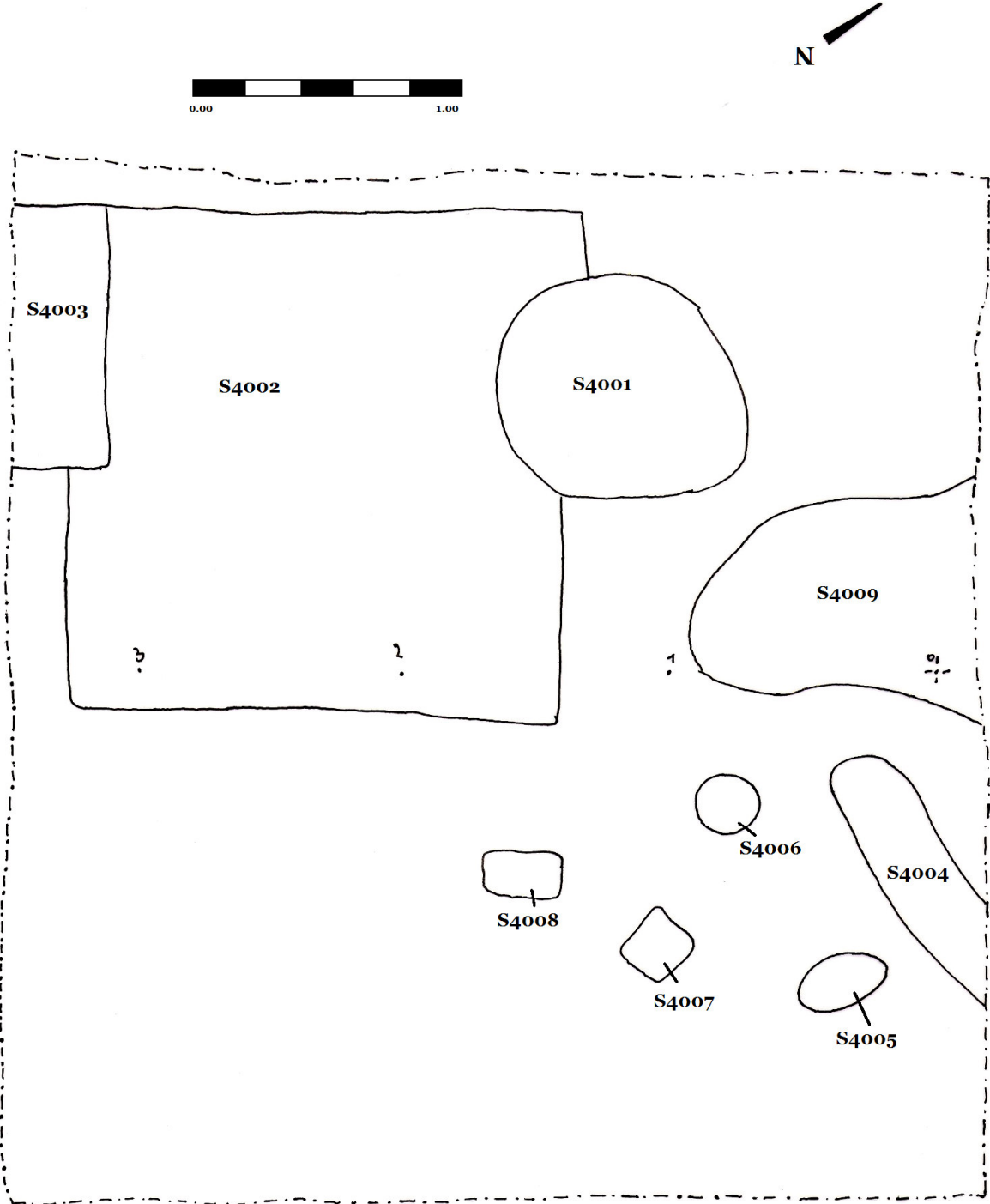
8.3. Bijlage 3: Werkput 2, vlak 1

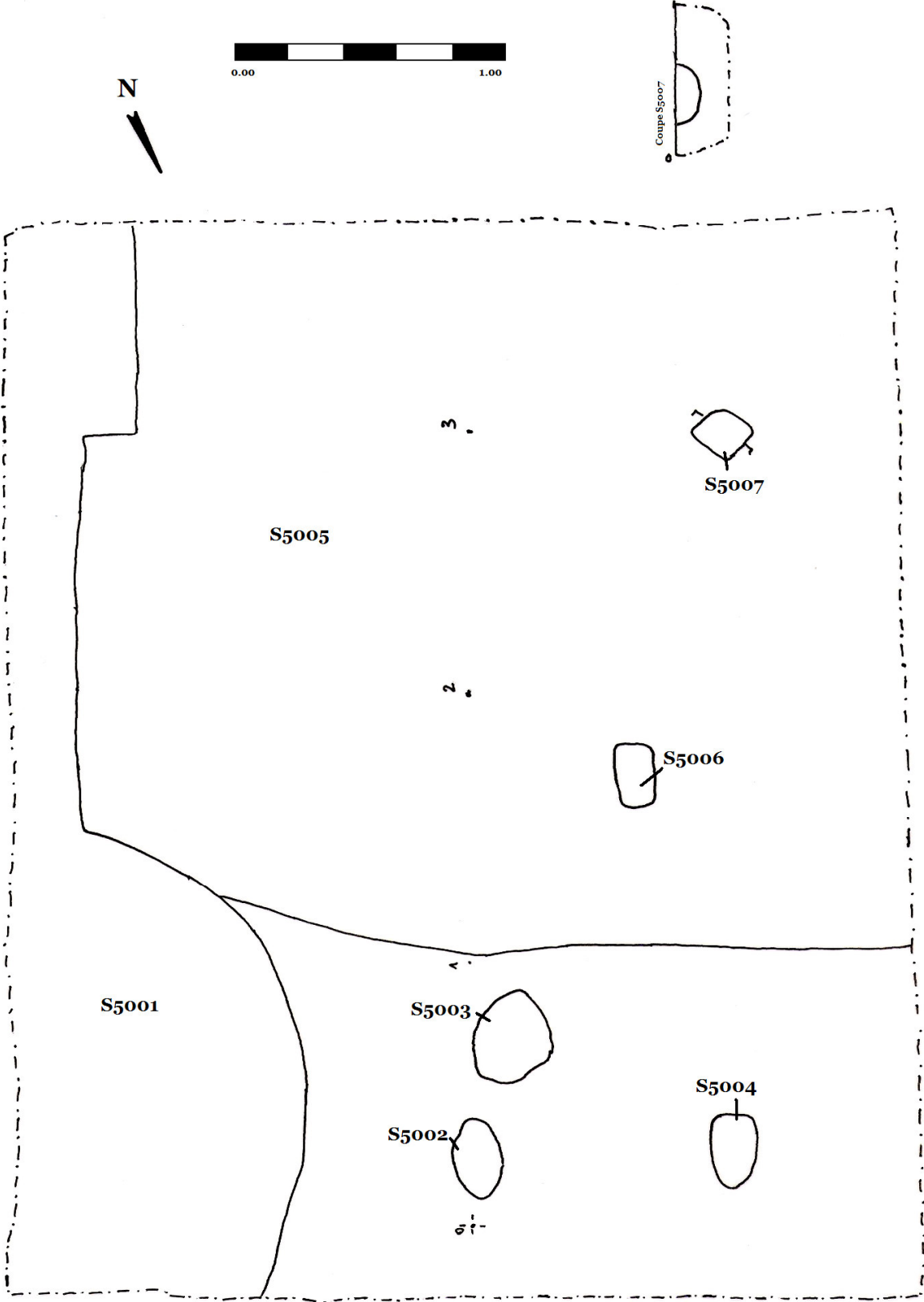
8.4. Bijlage 4: Werkput 3, vlak 1

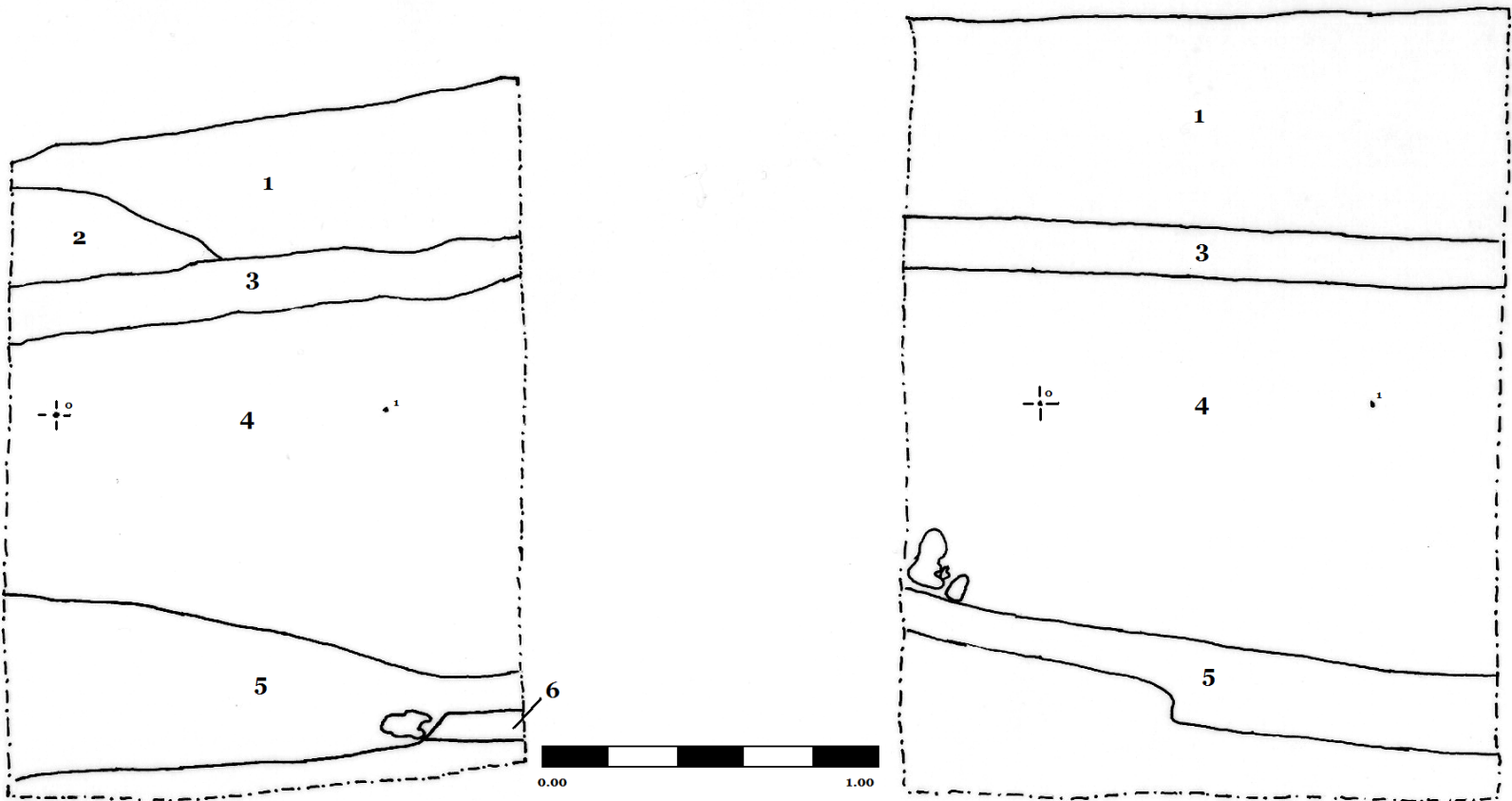
8.5. Bijlage 5: Werkput 4, vlak 1

8.6. Bijlage 6: Werkput 5, vlak 1

8.7. Bijlage 7: Werkput 1, noordwest en zuidoost-profiel

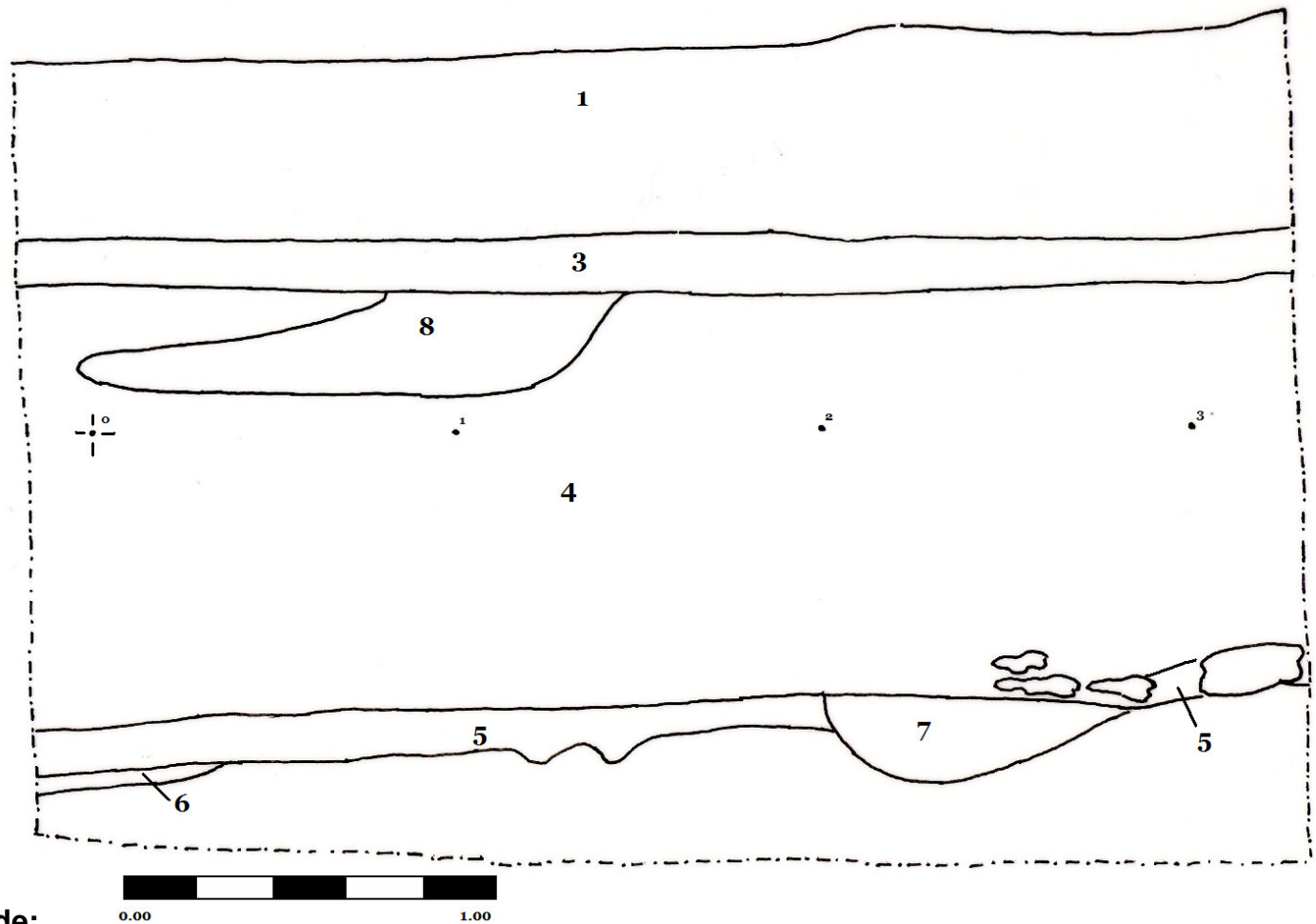
Legende:

1: ZI1, WiGr VI, Plr3
2: ZI1, GrWi VI, Nst2
3: ZI3h1, DrBr, Plr1

4: ZI3, Br, Bs2, Nst1, Aw1
5: ZI1h2, GrBr, Plr1
6: ZI3, BrGr VI

7: ZI3, Wi + Gr VI, Hk2
8: ZI1, Wi + GrBr VI, Bs2, Nst5

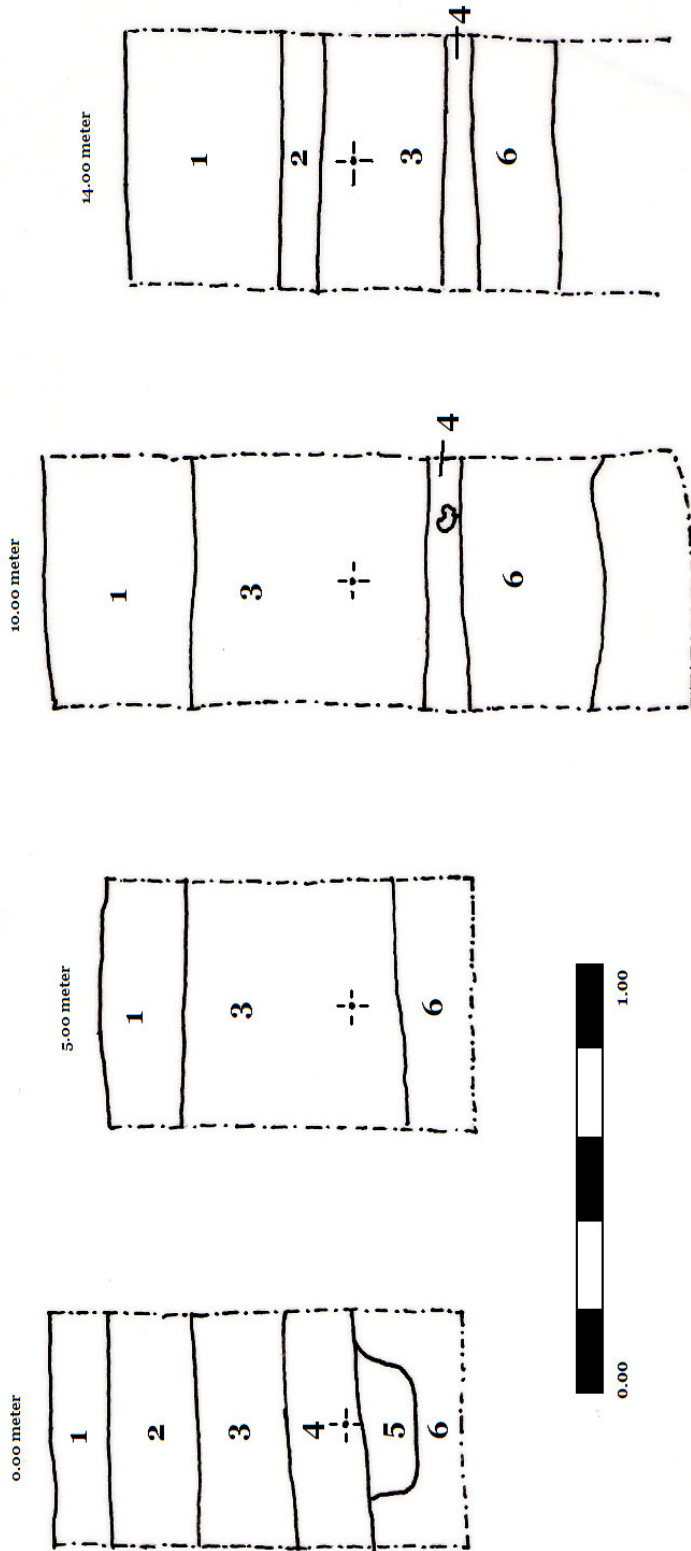
8.8. Bijlage 8: Werkput 1, noordoost-profiel

Legende:

1: ZI1, WiGr VI, Plr3	4: ZI3, Br, Bs2, Nst1, Aw1	7: ZI3, Wi + Gr VI, Hk2
2: ZI1, GrWi VI, Nst2	5: ZI1h2, GrBr, Plr1	8: ZI1, Wi + GrBr VI, Bs2, Nst5
3: ZI3h1, DrBr, Plr1	6: ZI3, BrGr VI	

8.9. Bijlage 9: Werkput 2, profielstaten zuidwesten

Legende:

- 1: Asfaltgruis
- 2: ZI2, WiGr, Nst5
- 3: ZI3, BrGr, Nst1, HK1
- 4: ZI2, WiGr, Nst5
- 5: ZI3, BrGr VI, Nst2
- 6: ZI3, Gr VI, Nst3

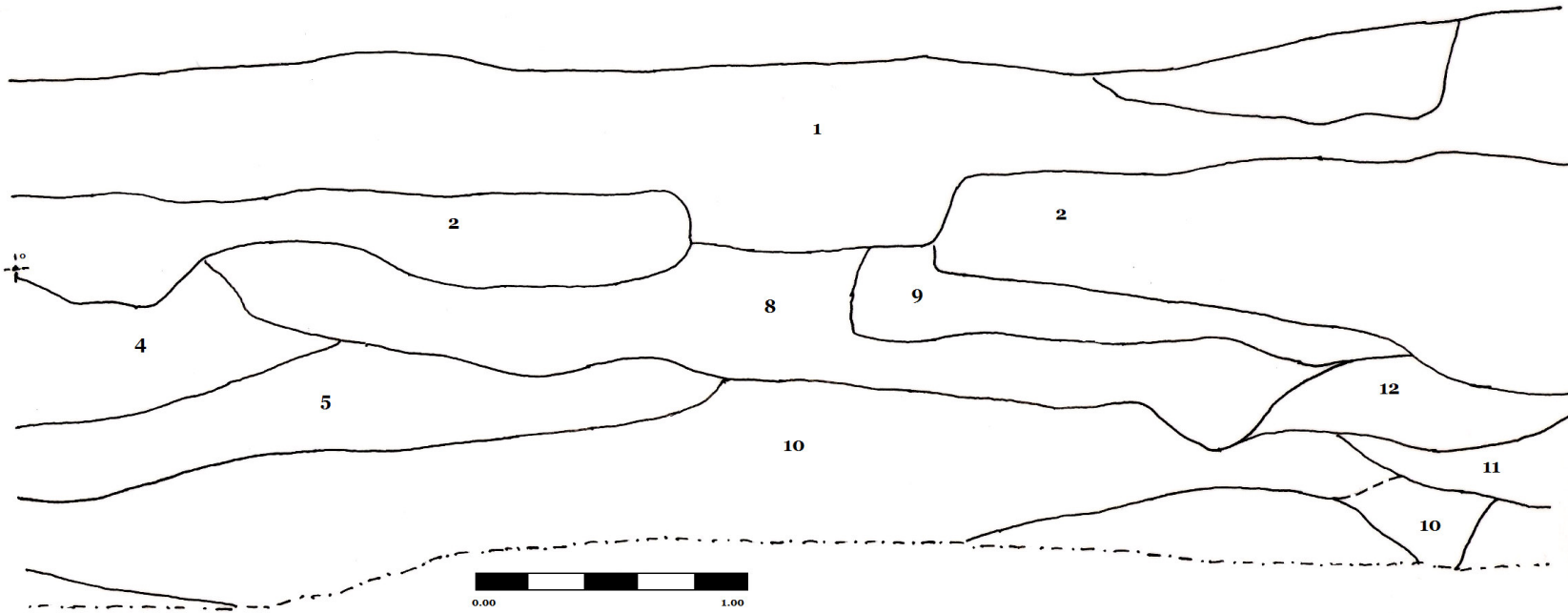
8.10. Bijlage 10: Werkput 3, zuidwest-profiel

Legende:

1: Zl2, DrBr + Ge VI, Bs2, Nst3, Kei2, Plr3, Hk1	5: Zl3, GrDrBr, Nst3, Hk3, Kei2,	9: Zl3, Br, Nst2	13: Zl1, GeGrBr,
2: Zl2, GrGe VI, Nst4, Bs1, Kei1, Lei1,	6: Zl3, GrDrBr, Nst2, Hk2, Kei1	10: Zl1, GeGr	Nst5, Plr3
3: Zl1, GrGe, Nst5	7: Zl2, GeGr VI, Nst3, Kei2	11: Zl1, GeBrGr VI, Nst 3, Bs1	
4: Zl2, GrBr, Hk1, Nst (sp)1, Bs1, Kei1	8: Zl1, GeGr, Nst4, Bs3	12: Zl1, GrGe, Nst4, Plr1	

8.11. Bijlage 11: Werkput 3: noordwest-profiel

32

Legende:

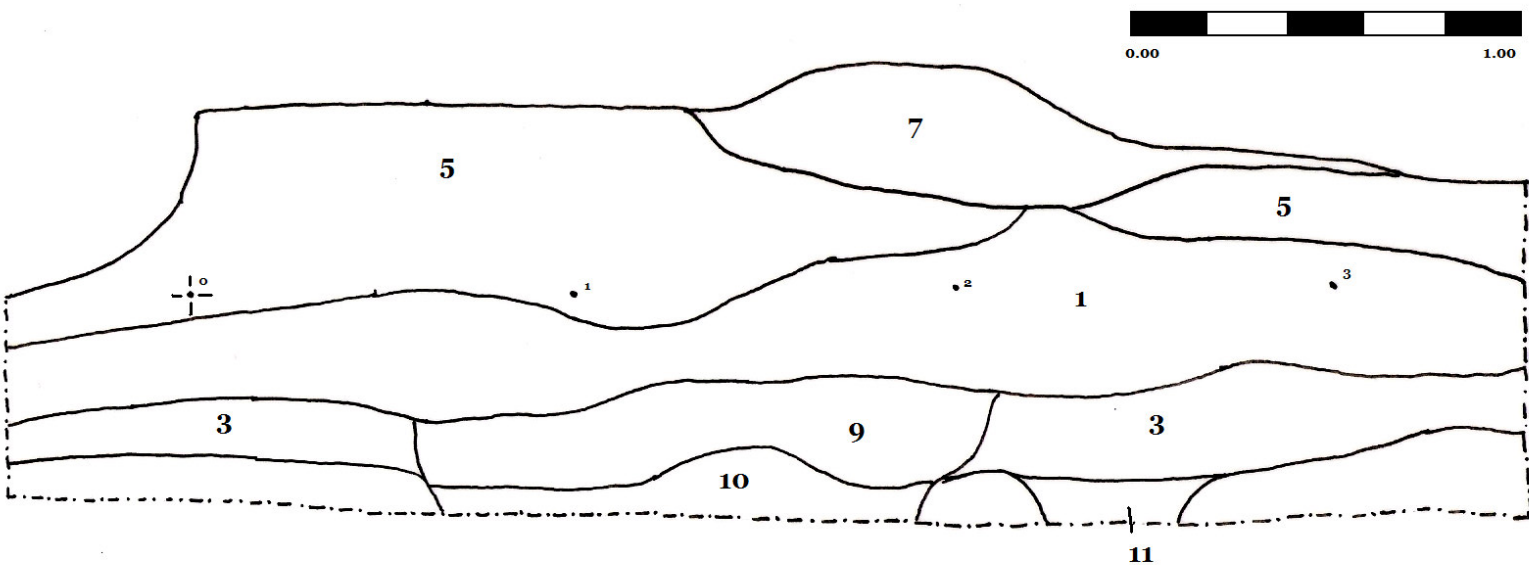
1: Zl2, DrBr + Ge VI, Bs2, Nst3, Kei2, Plr3, Hk1
 2: Zl2, GrGe VI, Nst4, Bs1, Kei1, Lei1,
 3: Zl1, GrGe, Nst5
 4: Zl2, GrBr, Hk1, Nst (sp)1, Bs1, Kei1

5: Zl3, GrDrBr, Nst3, Hk3, Kei2,
 6: Zl3, GrDrBr, Nst2, Hk2, Kei1
 7: Zl2, GeGr VI, Nst3, Kei2
 8: Zl1, GeGr, Nst4, Bs3

9: Zl3, Br, Nst2
 10: Zl1, GeGr
 11: Zl1, GeBrGr VI, Nst 3, Bs1
 12: Zl1, GrGe, Nst4, Plr1

13: Zl1, GeGrBr,
 Nst5, Plr3

8.12. Bijlage 12: Werkput 4, noordoost-profiel

Legende:

1: ZI1, BrGr, Plr3, Nst2

5: Asfaltgruis

9: ZI2, BrGr, Kei1

2: ZI2, Br, Nst3, Stk2, Bs1

6: ZI2, BrGrGe, Plr2, Hk2, Nst1

10: ZI1, Gr VI, Hk1

3: ZI2, Br, Nst1, Bs1

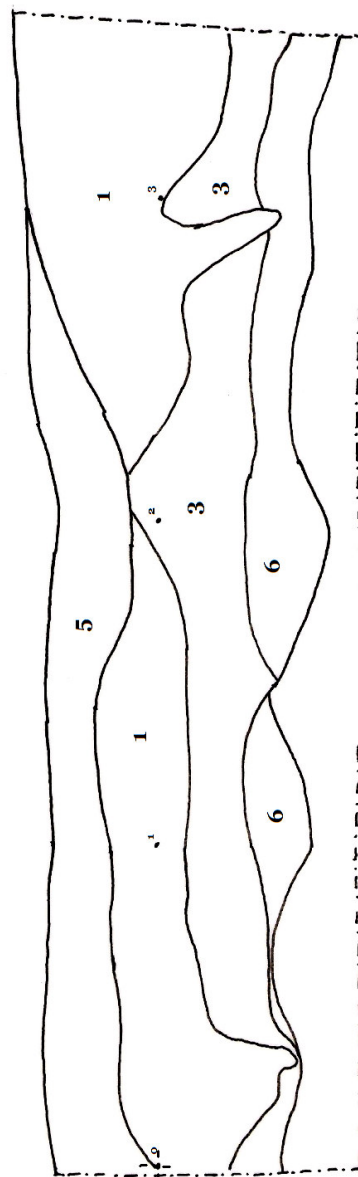
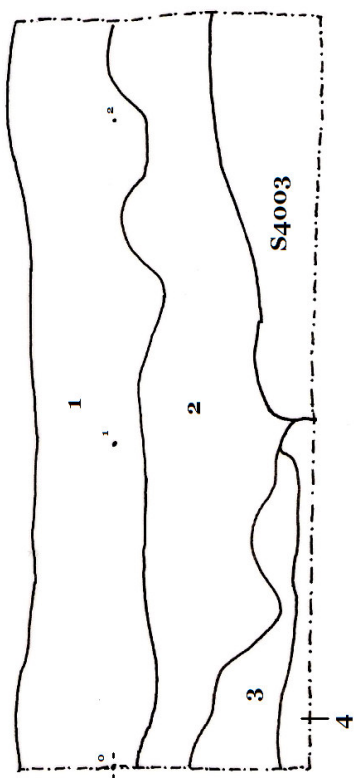
7: Recente ophoging

11: ZI1, Gr VI

4: ZI2, GrBr + Ge VI, Nst3, Plr2

8: ZI3, DrGrGr, Plr3

8.13. Bijlage 13: Werkput 4, noordwest en zuidwest-profiel

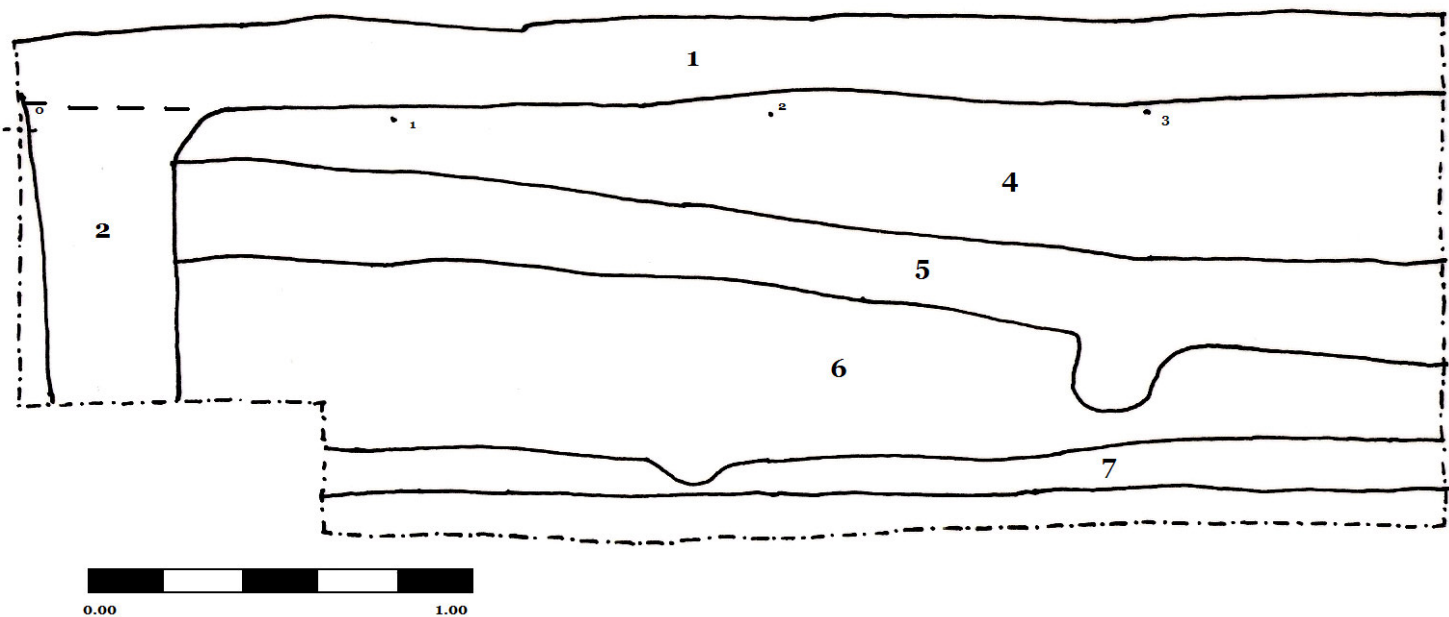
Legende:

- 1: ZI1, BrGr, Plr3, Nst2
- 2: ZI2, Br, Nst3, Stk2, Bs1
- 3: ZI2, Br, Nst1, Bs1
- 4: ZI2, GrBr + Ge VI, Nst3, Plr2

- 5: Asfaltgruis
- 6: ZI2, BrGrGe, Plr2, Hk2, Nst1
- 7: Recente ophoging
- 8: ZI3, DrGrGr, Plr3

- 9: ZI2, BrGr, Kei1
- 10: ZI1, Gr VI, Hk1
- 11: ZI1, Gr VI

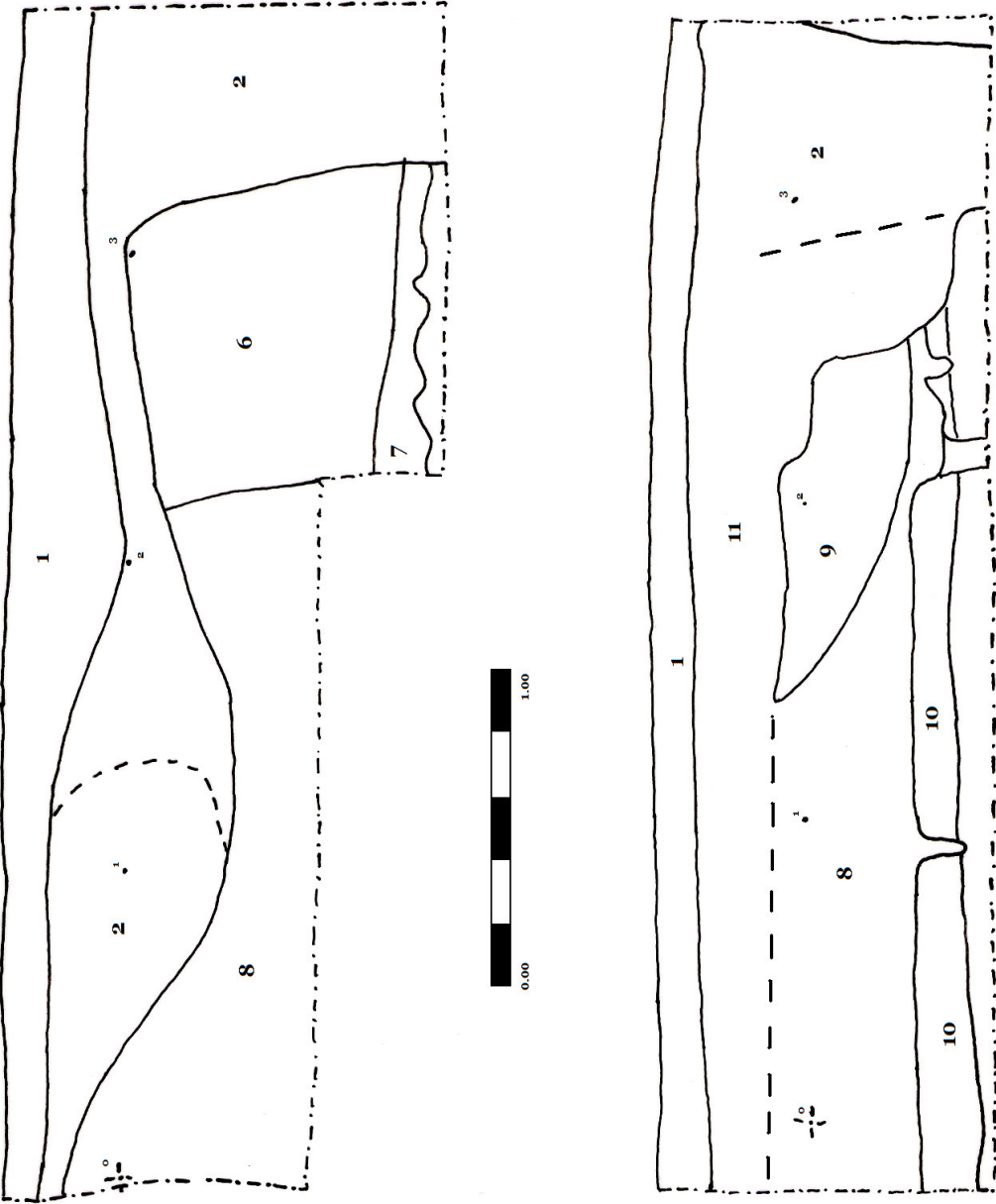
8.14. Bijlage 14: Werkput 5, zuidwest-profiel

Legende: (bijlage 14 + 15)

1: Asfaltgruis	7: ZI3, Gr
2: Recente verstoring	8: ZI3, Br, Nst2, Hk1, Fe(vl)1
4: ZI3, Gr VI, Nst3, Bs1	9: ZI2, GrWi + Br VI, Nst4,
5: ZI3, Ge + Br VI, Nst2	10: ZI3, Gr Br VI, Nst1, Hk1
6: ZI3, DrGr, Nst2, Hk3,	11: ZI2, Br VI, Nst3, Bs2, Plr2, Hk3

8.15. Bijlage 15: Werkput 5, zuidoost en noordoost-profiel

8.16. Bijlage 16: Overzichtskaart plangebied

